

Carta dels DRETS FONDAMENTALS

de la Unió Europea

Versió en llengua catalana del text publicat
al Diari Oficial de les Comunitats Europees
de 18 de desembre de 2000 (C 364), realitzada per
l'Oficina del Parlament Europeu i la Representació
de la Comissió Europea a Barcelona.

Traducció: Maria Àngels Espuny

Text no oficial

Barcelona, juliol de 2001

Carta ^{dels}
DRETS FONAMENTALS

de la Unió Europea

En aquest llibret es recull el text íntegre de la Carta dels Drets Fonamentals de la Unió Europea que la Presidenta del Parlament Europeu i els Presidents del Consell i de la Comissió van signar i proclamar el 7 de desembre de 2000 en el Consell Europeu de Niça.

Aquesta Carta és el resultat d'un procediment original i sense precedents en la història de la Unió Europea; el seu desenvolupament es pot resumir així:

- el Consell Europeu de Colònia (3 i 4 de juny de 1999) va atorgar a una Convenció el mandat de redactar un projecte;
- la Convenció es va constituir al desembre de 1999 i va aprovar el projecte el 2 d'octubre de 2000;
- el Consell Europeu de Biarritz (13 i 14 d'octubre de 2000) va donar el seu acord unànime al projecte i el va transmetre al Parlament Europeu i a la Comissió;

- el Parlament Europeu va donar el seu acord el 14 de novembre de 2000; la Comissió, el 6 de desembre de 2000;
- la Presidenta del Parlament Europeu i els Presidents del Consell i de la Comissió, en nom de les seves respectives institucions, van signar i proclamar la Carta el 7 de desembre de 2000 a Niça.

* * * * *

La Carta dels Drets Fonamentals de la Unió Europea ha estat elaborada per una Convenció, que ha estat formada per:

- 15 representants dels caps d'Estat i de Govern
- 30 representants dels Parlaments dels Estats membres
- 16 representants del Parlament Europeu
- 1 representant del president de la Comissió Europea

La Convenció va celebrar la seva reunió constitutiva el 17 de desembre de 1999 i va elegir president Roman HERZOG, expresident de la República Federal d'Alemanya. La Mesa de la Convenció estava formada per:

- Pedro BACELAR DE VASCONCELLOS (després va ser Guy BRAIBANT), per la delegació dels representants dels caps d'Estat i de Govern
- Gunnar JANSSON, per la delegació dels representants dels Parlaments dels Estats membres
- Íñigo MÉNDEZ DE VIGO, per la delegació del Parlament Europeu
- António VITORINO, representant del president de la Comissió Europea.

La Convenció va adoptar un projecte de Carta el 2 d'octubre de 2000, que va ser presentat al Consell Europeu de Biarritz, els dies 13 i 14 d'octubre de 2000. Segons les conclusions del Consell Europeu de Colònia, “a partir d'aquest projecte el Consell Europeu proposarà, junt amb el Consell, el Parlament Europeu i la Comissió, la proclamació solemne de la Carta dels Drets Fonamentals de la Unió Europea. Posteriorment, caldrà estudiar si s'ha d'incorporar la Carta als Tractats i, en cas afirmatiu, de quina manera s'ha de fer”. La proclamació solemne de la Carta va tenir lloc en el Consell Europeu de Niça de desembre de 2000.

La Carta dels Drets Fonamentals de la Unió Europea recull en un únic text, per primera vegada en la història de la Unió Europea, el conjunt dels drets civils, polítics, econòmics i socials dels ciutadans i ciutadanes europeus i de totes les persones que viuen en el territori de la Unió.

Aquests drets es troben reunits en sis grans capítols:

- Dignitat
- Llibertats
- Igualtat
- Solidaritat
- Ciutadania
- Justícia

Es basen essencialment en els drets i llibertats fonamentals reconeguts en el Conveni Europeu per a la protecció dels Drets Humans i les Llibertats Fonamentals, les tradicions constitucionals dels Estats membres de la Unió Europea, la Carta Social Europea del Consell d'Europa i la Carta comunitària dels drets socials fonamentals dels treballadors, així com en altres convenis internacionals als quals s'han adherit la Unió Europea o els seus Estats membres.

El Consell Europeu de Nîça es va comprometre a continuar el debat sobre l'estatut definitiu que cal donar a la Carta dels Drets Fonamentals de la Unió Europea, és a dir, sobre la seva possible incorporació al Tractat de la Unió Europea.

Parlament Europeu • <http://www.europarl.eu.int/charter>

Consell de la Unió Europea • <http://ue.eu.int/df>

Comissió Europea • http://europa.eu.int/comm/justice_home/unit/charte

Índex

	Proclamació	pàg. 9
	Preàmbul	pàg. 19
Capítol I	Dignitat	pàg. 21
Capítol II	Llibertats	pàg. 29
Capítol III	Igualtat	pàg. 45
Capítol IV	Solidaritat	pàg. 55
Capítol V	Ciutadania	pàg. 69
Capítol VI	Justícia	pàg. 79
Capítol VII	Disposicions Generals	pàg. 85

Índex

Proclamació solemne

Proclamació

Fet a Niça,
el set de desembre de l'any dos mil

Proclamació

El Parlament Europeu, el Consell i la Comissió proclamen solemnement en tant que Carta dels Drets Fonamentals de la Unió Europea el text que figura a continuació.

Nicole Fontaine
Per el Parlament Europeu

Hubert Vedrine
Per el Consell de la Unió Europea

Romano Prodi
Per la Comissió Europea

Proclamació

Declaracions del President del Consell Europeu, de la Presidenta del Parlament Europeu i del President de la Comissió Europea sobre la Carta dels Drets Fonamentals

Jacques Chirac, President del Consell Europeu

”Aquest text suposarà una fita, ja que per primera vegada enuncia els valors, principis i drets bàsics en els quals es reconeixen els quinze pobles de la Unió i que proposen a aquells que s’hi vulguin afegir”.

(Biarritz, 14 d’octubre de 2000)

Nicole Fontaine, Presidenta del Parlament Europeu

”Signar es comprometre’s (...) Que totes les ciutadanes i ciutadans de la Unió sàpiguen que, des d’ara (...), la Carta serà la llei d’aquesta Assemblea (...). D’ara endavant, la Carta serà la nostra referència per a tots els actes del Parlament Europeu que afectin directament o indirecta als ciutadans i ciutadanes de tota la Unió”.

(Niça, 7 de desembre de 2000)

Romano Prodi, President de la Comissió Europea

”Per a la Comissió, la proclamació marca el moment en el qual les institucions es comprometen a respectar la Carta en totes les accions i polítiques de la Unió (...). Els ciutadans i les ciutadanes poden comptar amb la Comissió per fer que es respecti (...)”.

(Niça, 7 de desembre de 2000)

Carta dels Drets Fonamentals de la Unió Europea

Preàmbul

Els pobles d'Europa, en crear entre ells una unió cada vegada més estreta, han decidit compartir un futur pacífic basat en uns valors comuns.

Conscient del seu patrimoni espiritual i moral, la Unió està fundada sobre els valors indivisibles i universals de la dignitat humana, la llibertat, la igualtat i la solidaritat, i es basa en els principis de la democràcia i de l'Estat de Dret. En instituir la ciutadania de la Unió i crear un espai de llibertat, seguretat i justícia, situa la persona en el centre de la seva actuació.

La Unió contribueix a preservar i fomentar aquests valors comuns dins del respecte a la diversitat de cultures i tradicions dels pobles d'Europa, com també a la identitat nacional dels Estats membres i de l'organització dels seus poders públics a escala nacional, regional i local; mira de fomentar un desenvolupament equilibrat i sostenible i garanteix la lliure circulació de persones, béns, serveis i capitals, com també la llibertat d'establiment.

Per a això és necessari, dotant-los d'una major presència en una Carta, reforçar la protecció dels drets fonamentals tenint en compte l'evolució de la societat, el progrés social i els avenços científics i tecnològics.

La Carta reafirma, respectant les competències i missions de la Comunitat i de la Unió, com també el principi de subsidiarietat, els drets reconeguts especialment per les tradicions constitucionals i les obligacions internacionals comunes dels Estats membres, el Tractat de la Unió Europea i els Tractats comunitaris, el Conveni Europeu per a la Protecció dels Drets Humans i de les Llibertats Fonamentals, les Cartes Socials adoptades per la Comunitat i pel Consell d'Europa, així com per la jurisprudència del Tribunal de Justícia de les Comunitats Europees i del Tribunal Europeu de Drets Humans.

El fet de gaudir d'aquests drets origina responsabilitats i deures tant pel que fa als altres com pel que fa a la comunitat humana i les generacions futures.

En conseqüència, la Unió reconeix els drets, les llibertats i els principis enunciats a continuació.

Capítol I

Dignitat

Dignitat humana article

1

La dignitat humana és inviolable. Serà respectada i protegida.

Dignitat

article **Dret a la vida**

2

-
1. Tota persona té dret a la vida.
 2. Ningú no podrà ser condemnat a la pena de mort ni executat.

Dret a la integritat de la persona article

3

1. Tota persona té dret a la seva integritat física i psíquica.
2. En el marc de la medicina i la biologia es respectaran en particular:
 - el consentiment lliure i informat de la persona de què es tracti, d'acord amb les modalitats establertes en la llei
 - la prohibició de les pràctiques eugenèsiques i, en particular, les que tenen per finalitat la selecció de les persones
 - la prohibició que el cos humà o parts d'ell com a tals es converteixin en objecte de lucre
 - la prohibició de la clonació reproductora d'éssers humans.

Dignitat

article **4** Prohibició de la tortura i de les penes
o els tractes inhumans o degradants

Ningú no podrà ser sotmès a tortura ni a penes o tractes inhumans o degradants.

Prohibició de l'esclavitud i dels treballs forçats

article 5

1. Ningú no podrà ser sotmès a esclavitud o servitud.
2. Ningú no podrà ser obligat a realitzar un treball forçat o obligatori.
3. Es prohibeix el tràfic d'éssers humans.

Dignitat

Capítol II

Llibertats

Dret a la llibertat i a la seguretat article

Tota persona té dret a la llibertat i a la seguretat

6

Llibertats

article **Respecte a la vida privada i familiar**

7

Tota persona té dret al respecte a la seva vida privada i familiar, del seu domicili i a les seves comunicacions.

Protecció de dades de caràcter personal article

8

1. Tota persona té dret a la protecció de les dades de caràcter personal que la concerneixen.
2. Aquestes dades seran tractades, d'una manera lleial, per a finalitats concretes i sobre la base del consentiment de la persona afectada o en virtut d'un altre fonament legítim previst per la llei. Tota persona té dret a accedir a les dades recollides que la concerneixin i a la seva rectificació.
3. El respecte a aquestes normes quedarà subjecte al control d'una autoritat independent.

Llibertats

article **9** **Dret a contraure matrimoni
i dret a fundar una família**

Es garanteixen el dret a contraure matrimoni i el dret a fundar una família segons les lleis nacionals que en regulen l'exercici.

Libertat de pensament, de consciència i de religió

article 10

1. Tota persona té dret a la llibertat de pensament, de consciència i de religió. Aquest dret implica la llibertat de canviar de religió o de conviccions, com també la llibertat de manifestar la seva religió o les seves conviccions individualment o col·lectivament, en públic o en privat, a través del culte, l'ensenyament, les pràctiques i l'observança dels ritus.
2. Es reconeix el dret a l'objecció de consciència d'acord amb les lleis nacionals que en regulen l'exercici.

Llibertats

article 11 Llibertat d'expressió i d'informació

1. Tota persona té dret a la llibertat d'expressió. Aquest dret comprèn la llibertat d'opinió i la llibertat de rebre o de comunicar informacions o idees sense que hi pugui haver ingerència d'autoritats públiques i sense consideració de fronteres.
2. Es respecten la llibertat dels mitjans de comunicació i el seu pluralisme.

Llibertat de reunió i d'associació article

12

1. Tota persona té dret a la llibertat de reunió pacífica i a la llibertat d'associació a tots els nivells, especialment en els àmbits polític, sindical i cívic, la qual cosa implica el dret de tota persona a fundar, amb d'altres, sindicats i a afiliar-s'hi per a la defensa dels seus interessos.
2. Els partits polítics a escala de la Unió contribueixen a expressar la voluntat política dels ciutadans i les ciutadanes de la Unió.

Llibertats

article **Llibertat de les arts i de les ciències**

13

Les arts i la investigació científica són lliures.

Es respecta la llibertat de càtedra.

Dret a l'educació article

14

1. Tota persona té dret a l'educació i a l'accés a la formació professional i permanent.
2. Aquest dret inclou la facultat de rebre gratuïtament l'ensenyament obligatori.
3. Es respecten, d'acord amb les lleis nacionals que en regulen l'exercici, la llibertat de creació de centres docents dins del respecte als principis democràtics, com també el dret dels pares i les mares a garantir l'educació i l'ensenyament dels seus fills i filles conforme a les seves conviccions religioses, filosòfiques i pedagògiques.

Llibertats

article 15 Llibertat professional i dret a treballar

1. Tota persona té dret a treballar i a exercir una professió lliurement elegida o acceptada.
2. Tot ciutadà i tota ciutadana de la Unió tenen la llibertat de buscar una feina, de treballar, d'establir-se o de prestar serveis en qualsevol Estat membre.
3. Les persones nacionals de tercers països que estiguin autoritzades a treballar en el territori dels Estats membres tenen dret a unes condicions laborals equivalents a les que tenen els ciutadans i les ciutadanes de la Unió.

Llibertat d'empresa article

Es reconeix la llibertat d'empresa de conformitat amb el Dret comunitari i amb les legislacions i pràctiques nacionals.

16

Llibertats

article 17 Dret a la propietat

1. Tota persona té dret a gaudir de la propietat dels béns que hagi adquirit legalment, a usar-los, a disposar-ne i a llegar-los. Ningú no pot ser privat de la seva propietat llevat que sigui per causa d'utilitat pública, en els casos i les condicions previstos en la llei i a canvi, en un temps raonable, d'una justa indemnització per la seva pèrdua. L'ús dels béns podrà regular-se per llei en la mesura que resulti necessari per a l'interès general.
2. Es protegeix la propietat intel·lectual.

Dret d'asil article

18

Es garanteix el dret d'asil dins del respecte a les normes de la Convenció de Ginebra de 28 de juliol de 1951 i del Protocol de 31 de gener de 1967 sobre l'Estatut dels Refugiats, i de conformitat amb el Tractat constitutiu de la Comunitat Europea.

Llibertats

article 19 Protecció en cas de devolució, expulsió i extradició

1. Es prohibeixen les expulsions col·lectives.
2. Ningú no podrà ser retornat, expulsat o extraditat a un Estat en què corri un risc greu de ser sotmès a la pena de mort, a tortura o a d'altres penes o tractes inhumans o degradants.

Capítol III

Igualtat

Igualtat davant la llei article

Totes les persones són iguals davant la llei.

20

Igualtat

article 21

No discriminació

1. Es prohibeix tota discriminació i, en particular, l'exercida per raó de sexe, raça, color, orígens ètnics o socials, característiques genètiques, llengua, religió o conviccions, opinions polítiques o de qualsevol altra mena, pertinença a una minoria nacional, patrimoni, naixement, discapacitat, edat o orientació sexual.
2. Es prohibeix tota discriminació per raó de nacionalitat en l'àmbit d'aplicació del Tractat constitutiu de la Comunitat Europea i del Tractat de la Unió Europea i sense perjudici de les disposicions particulars d'aquests Tractats.

Diversitat cultural, religiosa i lingüística article

La Unió respecta la diversitat cultural, religiosa i lingüística.

22

Igualtat

article 23 **Igualtat entre homes i dones**

La igualtat entre homes i dones serà garantida en tots els àmbits, incloent-hi els de l'ocupació, el treball i la retribució.

El principi d'igualtat no impedeix el manteniment o l'adopció de mesures que ofereixin avantatges concrets a favor del sexe menys representat.

Drets del menor article

24

1. Els menors tenen dret a la protecció i a les atencions necessàries per al seu benestar. Podran expressar la seva opinió lliurement. Aquesta opinió serà tinguda en compte pel que fa als assumptes que els afectin, en funció de la seva edat i de la seva maduresa.
2. En tots els actes relatius als menors duts a terme per autoritats públiques o institucions privades, l'interès superior del menor constituirà una consideració primordial.
3. Tot menor té dret a mantenir d'una forma periòdica relacions personals i contactes directes amb el seu pare i amb la seva mare, excepte si són contraris als seus interessos.

Igualtat

article **Drets de les persones grans**

25

La Unió reconeix i respecta el dret de les persones grans a tenir una vida digna i independent i a participar en la vida social i cultural.

Integració de les persones discapacitades article

26

La Unió reconeix i respecta el dret de les persones discapacitades a beneficiar-se de mesures que garanteixin la seva autonomia, la seva integració social i professional i la seva participació en la vida de la comunitat.

Igualtat

Capítol IV

Solidaritat

**Dret a la informació i consulta
dels treballadors i les treballadores
en l'empresa**

article
27

Caldrà garantir als treballadors o als seus representants, als nivells adequats, la informació i consulta amb antelació suficient en els casos i les condicions previstos en el Dret comunitari i en les legislacions i pràctiques nacionals.

Solidaritat

article **28** Dret de negociació i d'acció col·lectives

Els treballadors i els empresaris, o les seves organitzacions respectives, de conformitat amb el Dret comunitari i amb les legislacions i pràctiques nacionals, tenen dret a negociar i a concertar convenis col·lectius, als nivells adequats, i a emprendre, en cas de conflicte d'interessos, accions col·lectives per a la defensa dels seus interessos, incloent-hi la vaga.

Dret d'accés als serveis de col·locació article

Tota persona té dret a accedir a un servei gratuït de col·locació.

29

Solidaritat

article **Protecció en cas**
30 **d'acomiadament injustificat**

Tot treballador i tota treballadora tenen dret a una protecció en cas d'acomiadament injustificat, de conformitat amb el Dret comunitari i amb les legislacions i pràctiques nacionals.

Condicions de treball justes i equitatives article

31

1. Tot treballador i tota treballadora tenen dret a treballar en condicions que respectin la seva salut, la seva seguretat i la seva dignitat.
2. Tot treballador i tota treballadora tenen dret a la limitació de la durada màxima del treball i a períodes de descans diaris i setmanals, com també a un període de vacances anuals retribuïdes.

Solidaritat

article 32 Prohibició del treball infantil i protecció dels joves en el treball

Es prohibeix el treball infantil. L'edat mínima d'admissió al treball no podrà ser inferior a l'edat en què conclou l'escolaritat obligatòria, sense perjudici de disposicions més favorables per als joves i tret d'excepcions limitades.

Els joves admesos a treballar han de disposar de condicions de treball adaptades a la seva edat i estar protegits contra l'explotació econòmica o contra qualsevol treball que pugui ser perjudicial per a la seva seguretat, la seva salut, el seu desenvolupament físic, psíquic, moral o social, o que pugui posar en perill la seva educació.

Vida familiar i vida professional article

33

1. Es garanteix la protecció de la família en els terrenys jurídic, econòmic i social.
2. A fi de poder conciliar vida familiar i vida professional, tota persona té dret a ser protegida contra qualsevol acomiadament per una causa relacionada amb la maternitat, així com el dret a un permís pagat per maternitat i a un permís parental amb motiu del naixement o de l'adopció d'un nen.

Solidaritat

article 34 Seguretat social i ajut social

1. La Unió reconeix i respecta el dret d'accés a les prestacions de seguretat social i als serveis socials que garanteixen una protecció en casos com la maternitat, la malaltia, els accidents laborals, la dependència o la vellesa, i també en cas de pèrdua de la feina, segons les modalitats establertes pel Dret comunitari i les legislacions i pràctiques nacionals.
2. Tota persona que resideixi i es desplaci legalment dins de la Unió té dret a les prestacions de seguretat social i als avantatges socials conforme al Dret comunitari i a les legislacions i pràctiques nacionals.
3. Per tal de combatre l'exclusió social i la pobresa, la Unió reconeix i respecta el dret a un ajut social i a un ajut d'habitatge que garanteixin una existència digna a tots els qui no disposin de recursos suficients, segons les modalitats establertes pel Dret comunitari i les legislacions i pràctiques nacionals.

Protecció de la salut article

35

Tota persona té dret a la prevenció sanitària i a beneficiar-se de l'atenció sanitària en les condicions establertes per les legislacions i pràctiques nacionals. En el moment de definir i executar totes les polítiques i accions de la Unió es garantirà un alt nivell de protecció de la salut humana.

Solidaritat

article
36 **Accés als serveis d'interès
econòmic general**

La Unió reconeix i respecta l'accés als serveis d'interès econòmic general, tal com disposen les legislacions i pràctiques nacionals, de conformitat amb el Tractat constitutiu de la Comunitat Europea, per tal de promoure la cohesió social i territorial de la Unió.

Protecció del medi ambient article

37

Les polítiques de la Unió integraran i garantiran conforme al principi de desenvolupament sostenible un alt nivell de protecció del medi ambient i la millora de la seva qualitat.

Solidaritat

article **Protecció dels consumidors**

38

Les polítiques de la Unió garantirán un alt nivell de protecció dels consumidors.

Capítol V

Ciutadania

Dret a ser elector o electora i elegible en les eleccions al Parlament Europeu

article 39

1. Tot ciutadà i tota ciutadana de la Unió tenen dret a ser elector o electora i elegible en les eleccions al Parlament Europeu en l'Estat membre on resideixi, en les mateixes condicions que les persones nacionals d'aquest Estat.
2. Els diputats i les diputades del Parlament Europeu seran elegits per sufragi universal lliure, directe i secret.

Ciutadania

article 40 Dret a ser elector o electora i elegible en les eleccions municipals

Tot ciutadà i tota ciutadana de la Unió tenen dret a ser elector o electora i elegible en les eleccions municipals de l'Estat membre on resideixi, en les mateixes condicions que les persones nacionals d'aquest Estat.

Dret a una bona administració article

41

1. Tota persona té dret que les institucions i òrgans de la Unió tractin els seus afers imparcialment i equitativament, i dins d'un termini raonable.
2. Aquest dret inclou en particular:
 - el dret de tota persona a ser escoltada abans que es prengui contra ella una mesura individual que l'afecti desfavorablement;
 - el dret de tota persona a accedir a l'expedient que l'afecti, dins del respecte als interessos legítims de la confidencialitat i del secret professional i comercial;
 - l'obligació que té l'Administració de motivar les seves decisions.
3. Tota persona té dret a la reparació per part de la Comunitat dels danys causats per les seves institucions o els seus agents en l'exercici de les seves funcions, de conformitat amb les principis generals comuns als Drets dels Estats membres.
4. Tota persona podrà dirigir-se a les institucions de la Unió en una de les llengües dels Tractats i haurà de rebre una resposta en aquesta mateixa llengua.

article **Dret d'accés als documents**

42

Tot ciutadà i tota ciutadana de la Unió o tota persona física o jurídica que resideixi o tingui el seu domicili social en un Estat membre tenen dret a accedir als documents del Parlament Europeu, del Consell i de la Comissió.

El Defensor del Poble article

43

Tot ciutadà i tota ciutadana de la Unió o tota persona física o jurídica que resideixi o tingui el seu domicili social en un Estat membre tenen dret a sotmetre al Defensor del Poble de la Unió els casos de mala administració en l'acció de les institucions o òrgans comunitaris, tret del Tribunal de Justícia i del Tribunal de Primera Instància en l'exercici de les seves funcions jurisdiccionals.

Ciutadania

article **Dret de petició**

44

Tot ciutadà i tota ciutadana de la Unió o tota persona física o jurídica que resideixi o tingui el seu domicili social en un Estat membre tenen el dret de petició davant del Parlament Europeu.

Llibertat de circulació i de residència article

45

1. Tot ciutadà i tota ciutadana de la Unió tenen dret a circular i residir lliurement en el territori dels Estats membres.
2. De conformitat amb el que disposa el Tractat constitutiu de la Comunitat Europea, es podrà concedir llibertat de circulació i de residència a les persones nacionals de tercers països que resideixin legalment en el territori d'un Estat membre.

Ciutadania

article **46** Protecció diplomàtica i consular

Tot ciutadà i tota ciutadana de la Unió podran acollir-se, en el territori d'un tercer país en què no estigui representat l'Estat membre del qual sigui nacional, a la protecció de les autoritats diplomàtiques i consulars de qualsevol Estat membre, en les mateixes condicions que les persones nacionals d'aquest Estat.

Capítol VI

Justícia

Dret a la tutela judicial efectiva i article a un jutge imparcial 47

Tota persona de la qual hagin estat violats els drets i llibertats garantits pel Dret de la Unió té dret a la tutela judicial efectiva respectant les condicions establertes en el present article.

Tota persona té dret que la seva causa sigui escoltada equitativament i públicament i dins d'un termini raonable per un tribunal independent i imparcial, establert prèviament per la llei. Tota persona podrà fer-se aconsellar, defensar i representar.

Es prestarà assistència jurídica gratuïta a qui no disposi de recursos suficients sempre que aquesta assistència sigui necessària per garantir l'efectivitat de l'accés a la justícia.

Justícia

article 48 Presumpció d'innocència i drets de la defensa

1. Tot acusat i tota acusada es presumeixen innocents fins que la seva culpabilitat no hagi estat legalment declarada.
2. Es garanteix a tot acusat o acusada el respecte als drets de la defensa.

Principis de legalitat i de proporcionalitat dels delictes i les penes

article 49

1. Ningú no podrà ser condemnat per una acció o una omisió que, en el moment en què hagi estat comesa, no constitueixi una infracció segons el Dret nacional o el Dret internacional. Igualment, no podrà ser imposada una pena més greu que l'aplicable en el moment en què la infracció hagi estat comesa. Si, posteriorment a aquesta infracció, la llei disposa una pena més lleu, aquesta és la que s'aplicarà.
2. El present article no impedirà el judici i el càstig d'una persona culpable d'una acció o una omisió que, en el moment en què es va cometre, constituís delicte segons els principis generals reconeguts pel conjunt de les nacions.
3. La intensitat de les penes no haurà de ser desproporcionada en relació amb la infracció.

article **50** Dret a no ser acusat o condemnat
penalment dues vegades
pel mateix delict

Ningú no podrà ser acusat o condemnat penalment per una infracció per la qual ja hagi estat absolt o condemnat en la Unió mitjançant sentència penal ferma conforme a la llei.

Capítol VII

Disposicions Generals

Àmbit d'aplicació article

51

1. Les disposicions de la present Carta estan adreçades a les institucions i els òrgans de la Unió, respectant el principi de subsidiarietat, com també als Estats membres únicament quan apliquin el Dret de la Unió. Per consegüent, els Estats membres respectaran els drets, observaran els principis i en promouran l'aplicació d'acord amb les seves respectives competències.
2. La present Carta no crea cap competència ni cap missió noves per a la Comunitat ni per a la Unió i no modifica les competències i missions definides pels Tractats.

Disposicions
Generals

article **Abast dels drets garantits**

52

1. Qualsevol limitació de l'exercici dels drets i les llibertats reconeguts per la present Carta haurà de ser establerta per la llei i respectar el contingut essencial d'aquests drets i llibertats. Només es podran introduir limitacions, respectant el principi de proporcionalitat, quan siguin necessàries i responguin efectivament a objectius d'interès general reconeguts per la Unió o a la necessitat de protecció dels drets i llibertats dels altres.
2. Els drets reconeguts per la present Carta que tenen el seu fonament en els Tractats comunitaris o en el Tractat de la Unió Europea s'exerciran en les condicions i dins dels límits determinats per aquests Tractats.
3. En la mesura que la present Carta contingui drets que corresponguin a drets garantits pel Conveni Europeu per a la Protecció dels Drets Humans i de les Llibertats Fonamentals, el seu sentit i el seu abast seran iguals als que els confereix aquest Conveni. Aquesta disposició no impedeix que el Dret de la Unió concedeixi una protecció més extensa.

Nivell de protecció article

53

Cap de les disposicions de la present Carta no podrà ser interpretada d'una manera limitativa o lesiva dels drets humans i les llibertats fonamentals reconeguts, en el seu àmbit respectiu d'aplicació, pel Dret de la Unió, el Dret Internacional i els convenis internacionals dels quals són part la Unió, la Comunitat o els Estats membres, i, en particular, el Conveni Europeu per a la Protecció dels Drets Humans i de les Llibertats Fonamentals, així com per les constitucions dels Estats membres.

Disposicions
Generals

article **Prohibició de l'abús de dret**

54

Cap de les disposicions de la present Carta no podrà ser interpretada en el sentit que impliqui un dret qualsevol a dedicar-se a una activitat o a realitzar un acte tendent a la destrucció dels drets o les llibertats reconeguts en la present Carta o a limitacions més àmplies d'aquests drets i llibertats que les previstes en la present Carta.

Membres de la Convenció

Delegació del Parlament Europeu

Íñigo MÉNDEZ DE VIGO

President de la delegació

Pervenche BERES

Sylvia-Yvonne KAUFMANN

Vicepresidentes de la delegació

Georges BERTHU

Jens-Peter BONDE

Charlotte CEDERSCHIÖLD

Thierry CORNILLET

Andrew DUFF

Ingo FRIEDRICH

Timothy KIRKHOPE

Jo LEINEN

Johanna MAIJ-WEGGEN

David MARTIN

Hans-Peter MARTIN

Elena PACIOTTI

Johannes VOGGENHUBER

Teresa ALMEIDA GARRETT

Ieke van den BURG

Alima BOUMEDIENNE-THIERY

Rocco BUTTIGLIONE

Rijk van DAM

Jean-Maurice DEHOUSSE

Pernille FRAHM

Konstantinos HATZIDAKIS

Marie-Thérèse HERMANGE

Ulpu IIVARI

Catherine LALUMIERE

Peter Michael MOMBAUR

Mauro NOBILIA

Reinhard RACK

Graham WATSON

Philip WHITEHEAD

Suplents en cursiva

Membres

Membres de la Convenció

Representants dels Parlaments dels Estats membres

Loukas APOSTOLIDIS (GR)	Lars F. TOBISSON. (S)
Maria Eduarda AZEVEDO (P)	Ulla TØRNAES (DK)
José BARROS MOURA (P)	<i>Peter ALTMAIER (D)</i>
Simone BEISSEL (L)	<i>Nicole AMELINE (F)</i>
Anna BENAKI-PSAROUDA (GR)	<i>Furio BOSELLO (I)</i>
Lord BOWNESS (UK)	<i>Willi BRAUNEDER (A)</i>
Tuija BRAX (FIN)	<i>David CHIDGEY (UK)</i>
Gabriel CISNEROS (E)	<i>Pia CHRISTMAS-MØLLER (DK)</i>
Karel DE GUCHT (B)	<i>Alicia DE CASTRO MASAVEU (E)</i>
Bernard DURKAN (IRL)	<i>Marie-Madeleine DIEULANGARD (F)</i>
Caspar EINEM (A)	<i>Martin EATON (UK)</i>
Ben FAYOT (L)	<i>Fred ERDMAN (B)</i>
Jürgen GNAUCK (D)	<i>Knud Erik HANSEN (DK)</i>
Wyn GRIFFITHS (UK)	<i>Michael HOLOUBEK (A)</i>
Hubert HAENEL (F)	<i>The Baroness HOWELLS of St. Davids (UK)</i>
Ernst HIRSCH BALLIN (NL)	<i>Erik JURGENS (NL)</i>
Gunnar JANSSON (FIN)	<i>Kenneth KVIST (S)</i>
Claus Larsen JENSEN (DK)	<i>Johannes LEPPÄNEN (FIN)</i>
Roger LALLEMAND (B)	<i>Paschal MOONEY (IRL)</i>
François LONCLE (F)	<i>Jacky MORAEI (B)</i>
Göran MAGNUSSON (S)	<i>Gerritjan van OVEN (NL)</i>
Andrea MANZELLA (I)	<i>Riitaa PRUSTI (FIN)</i>
Piero MELOGRANI (I)	<i>Ingvar SVENSSON (S)</i>
Jürgen MEYER (D)	<i>Madeline TAYLOR QUINN (IRL)</i>
Desmond O'MALLEY (IRL)	<i>Maria Pia VALETTO BITELLI (I)</i>
Harald OFNER (A)	<i>Wolf WEBER (D)</i>
Michiel PATIJN (NL)	
Jordi SOLÉ TURA (E)	Suplents en cursiva

Membres de la Convenció

Representants personals dels caps d'Estat
i de Govern dels Estats membres

Pedro BACELAR DE VASCONCELLOS (P)

Guy BRAIBANT (F)

Jean-Luc DEHAENE (B)

Lord GOLDSMITH QC (UK)

Frits KORTHALS ALTES (NL)

Paul-Henri MEYERS (L)

Heinrich NEISSER (A)

Paavo NIKULA (FIN)

Michael O'KENNEDY (IRL)

Erling OLSEN (DK)

George PAPADIMITRIOU (GR)

Stefano RODOTÀ (I)

Álvaro RODRÍGUEZ-BEREIJO (E)

Daniel TARSCHYS (S)

Bernard BOT (NL)

Erik DERYCKE (B)

Miguel DE SERPA SOARES (P)

Miguel DOSSI (A)

Jacqueline DUTHEIL de la ROCHÈRE (F)

Martin EATON (UK)

Mahon HAYES (IRL)

Tyge MANN (DK)

Lars MAGNUSON (S)

Holger ROTKIRCH (FIN)

Francisco SANZ GANDASEGUI (E)

Suplents en cursiva

Representant del President
de la Comissió Europea

Antonio VITORINO (Membre de la Comissió Europea)

David O'SULLIVAN (Secretari general)

Suplent en cursiva

Membres

Observadors

Tribunal de Justícia de les Comunitats Europees

Siegbert ALBER (Advocat general)
Vassilios SKOURIS (Jutge)

Comitè Econòmic i Social

Roger BRIESCH
Manuel CAVALEIRO BRANDAO
Alan HICK
Anne-Marie SIGMUND

Comitè de les Regions

Albert BORE
Jozef CHABERT
Manfred DAMMEYER
Claude du GRANRUT
Béatrice TAULÈGNE

Defensor del Poble Europeu

Jacob SÖDERMANN

Consell d'Europa

Marc FISCHBACH (Jutge)
Hans Christian KRÜGER
(Secretari general adjunt)

Alexander BARTLING
Johan CALLEWAERT

Suplents en cursiva